

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2022-034

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 17 mei 2022
Zaaknummer Z/22/421494 /ADV/22/1096840
Onderwerp Stand van zaken m.b.t. uitvoeren motie Stolpersteine
Portefeuillehouder C. Koers-de Graaf

Contactpersoon Lillian Werdmuller
E-mail L.Werdmuller@zevenaar.nl
Telefoon 5217

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding

In de raadsvergadering van 24 februari 2021 is raadsbreed een motie aangenomen om in de gemeente Zevenaar Stolpersteine te leggen om zo de slachtoffers van het nazisme uit de Joodse gemeenschap in de gemeente een naam te geven, te herdenken en bewustwording te bevorderen.

Er is inmiddels een aantal ontwikkelingen, waarover het college u met deze brief informeert.

Kernboodschap

Om inzicht te krijgen in wat er bekend is over de Joodse slachtoffers van het nazisme in de gemeente Zevenaar, wat er aan informatie ontbreekt en hoe aan de motie een vervolg gegeven dient te worden, is er een oriënterend gesprek gevoerd met vertegenwoordigers van de Heemkunde Kring Rijnwaarden en de Cultuurhistorische Vereniging Zevenaar (CV7).

De CV7 heeft al veel onderzoek gedaan. Zij ondersteunt de motie en wil graag meewerken aan het plaatsen van Stolpersteine. De CV7 heeft inmiddels een Plan van Aanpak geleverd. Het voorstel is dat de CV7 eerst verder onderzoek doet en draagvlak probeert te krijgen onder overlevenden en nazaten van vermoorde Joden. Aan de hand van het resultaat zal de raad om budget gevraagd worden voor de Stolpersteine en de plaatsing ervan.

Context

- ☐ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
- ☐ Collegeprogramma
- x Motie/amendement/toezegging

☐ Anders, namelijk

Inhoudelijke boodschap

Tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn in Europa veel Joden gedeporteerd en vermoord. Ook in de gemeente Zevenaar is dat gebeurd.

Op het Gelders Eiland heeft destijds een Joods gezin gewoond, die gedeporteerd en vermoord is. Voor dit gezin uit Tolkamer is in 2013 een herdenkingsmonument geplaatst. Het plaatsen van een Stolpersteine is hier niet aan de orde.

In de IJsseldorpen zijn diverse Joodse gezinnen ondergedoken geweest, maar er hebben nooit Joden gewoond.

Alle te onderzoeken adressen bevinden zich in de stad Zevenaar. Het betreft 10 adressen waar 32 Joden gewoond hebben. Om nazaten van de juiste families te vinden en goedkeuring te krijgen voor het plaatsen van een Stolpersteine moet nog een grote inspanning geleverd worden.

Uiteraard is het plaatsen van Stolpersteine afhankelijk van draagvlak onder nazaten van de vermoorde Joden. Het is wenselijk dat de huidige bewoners van de Joodse woningen het plaatsen van een Stolpersteine ondersteunen. Het gaat hierbij maximaal om 10 adressen.

Het plaatsen van Stolpersteine behoeft een zorgvuldig en respectvol proces. Op onderstaande website kunt u meer lezen over Stolpersteine.

<http://www.stolpersteine.eu/en/faq/>

Verder ter informatie

In de gemeente zijn er drie specifieke Joodse herdenkingsstenen:

1. Ter hoogte van de voormalige synagoge - Griethsestraat 16, Zevenaar - is begin 2016 ter nagedachtenis van de omgekomen Joden tijdens de Tweede Wereldoorlog een herdenkingssteen in het wegdek aangebracht;
2. In het voormalige gemeentehuis zat een herdenkingssteen op de muur (plaquette). Deze is verwijderd voordat het pand gesloopt is en ligt momenteel opgeslagen in het depot van het museum. Terugplaatsen is mogelijk op een andere locatie, die nog moet worden aangewezen;
3. Zoals hierboven al aangegeven is, is in Tolkamer in 2013 een plaquette geplaatst met namen van de Joodse inwoners die vanuit die plaats gedeporteerd zijn en in Auschwitz zijn vermoord.

Communicatie en vervolgproces

Communicatie

De Cultuurhistorische Vereniging Zevenaar probeert in contact te komen met overlevenden en nazaten van vermoorde Joden uit de Tweede Wereldoorlog. Wanneer meer duidelijk is over medewerking/steun vanuit deze families worden de Stolpersteine geplaatst. Te zijner tijd gaan we hier met de betrokken families en partijen op gepaste wijze aandacht aan besteden.

Vervolgproces

De CV7 heeft inmiddels een Plan van Aanpak geleverd.

Het voorstel is dat de CV7 eerst verder onderzoek doet en draagvlak probeert te krijgen.

Aan de hand van het resultaat zal de raad om budget gevraagd worden om over te gaan tot het plaatsen van Stolpersteine. Per slachtoffer wordt er een Stolpersteine geplaatst. In Zevenaar zijn er 32 slachtoffers en maximaal 32 Stolpersteine nodig. De kosten per Stolpersteine bedragen 120 euro (prijspeil 2020) exclusief plaatsing en onderhoud.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester